

Ábrahám élete

Lekció: Jn. 4.1-26.

Textus: Gen. 16. (v.7-16)

1999. márc.7.

Gazdagrét

Hágár és a látás Istene

A ma olvasott fejezet első részéről múlt héten beszéltem. Láttuk, hogy Isten ígérete nem olyan valóság az idősödő házaspár számára, amellyel számolni mernének. Ezért, amikor Sára előáll a mentő javaslattal, - hogy Ábrahám menjen be szolgálójához, Hágárhoz, és a korabeli szokásoknak megfelelően így legyen "gyermeke" - Ábrahám nem tiltakozik. Hágár azonban, miután teherbe esett, megvetően bánt úrnőjével, akit egyértelműen "lekörözött". Sára fájdalomában és mérgében Ábrahámot hibáztatja, aki közömbös megjegyzésével Sárát Hágár iránti bosszúra ösztönzi. "*Ettől fogva olyan rosszul bánt vele Száraj, hogy az elfutott tőle.*" - olvassuk.

A kérdés, hogy mi történik Hágárral? Kinek számít egy szökött rabszolga? Kinek fontos egy egyiptomi származású szolgáló Kánán földjén? Elvégre Ábrahám története az Isten által kiválasztott férfi és családja története. A figyelem Isten Ábrahámnak adott ígéretére összpontosul. Az igazi feszültség, hogy beteljesedik-e az ígéret, hogy Ábrahámnak fia születik, hogy utódjából nagy nép származik, valamint hogy áldássá lesz minden nemzetségnek. Hágár egy mellékszereplőnek tűnik csupán, aki nem több, mint Ábrahám és Sára félrelépésének áldozata.

A történet mai részében mégis mással találkozunk. *Hágár találkozik a látás Isteneivel.* Ezt követjük nyomon Hágár meglepő tapasztalata, Hágár hitvallása, majd pedig Hágár visszatérése kapcsán.

I. Hágár meglepő tapasztalata

Hágár elkeseredve, állapotosan, egyedül bolyong az Egyiptomba vezető út mentén, és minden valószínűség szerint leroskad egy forrásnál. Teljesen meg van győződve arról, hogy rajta kívül senki nincs a környéken, hogy senki sem ismeri, hogy senki sem tud róla semmit. Háta mögött Sára rosszindulatú, életét lehetetlenné tevő erőszaka, előtte a bizonytalan jövő, ha egyáltalán eljut Egyiptomba. És egyszercsak "*Az Úr angyala rátalált egy forrásnál a pusztában ...*". Óriási jelentőségű mondat ez.

Azt látjuk, hogy Hágár számít Istennek. Az Úr angyala (maga az Úr) legváratlanabb pillanatban érkezik, amikor Hágár nem várja. Még csak azt sem olvassuk, hogy kiáltott volna az Úrhoz, akinek nevét bizonyosan megismerte maga mögött hagyott otthonában. Isten az, aki keresi Hágárt a maga nyomorúságában. Isten az, aki látja, megkeresi, törődik vele. Nem számít, hogy Hágár egyiptomi, azaz nem tartozik az ígéret vonalához, mint Ábrahám, Sára, és leszármazottaik. Nem számít, hogy nem több, mint egy szökött rabszolga. Az Úr kezdeményez, és megjelenik Hágárnak, az elnyomott menekültnek, aki találkozik a látás Isteneivel.

Nagyon sokan, akik keresztyénnek vallják magukat, élnek azzal az érzéssel, hogy *Isten róluk nem tud*, az ő bajukkal nem törődik. Hordozzák az elhordozhatatlan terheket, a legkülönbözőbb nyomorúságokat. Van aki betegséggel, van aki az egyedülléttel, van aki hivatásbeli vagy munkahelyi nehézségekkel, van aki családi krízissel, van aki megélhetési problémákkal küszködik. Amikor az ember úgy érzi, hogy Isten az ő problémáit nem látja, vele nem kész találkozni, fokozatosan bezárja magát előtte. Fásultság, keserűség, hidegség lép szívébe az Úr iránti öröm és hála helyébe. *Amikor ez egy gyülekezetben a többséggel történik meg, a hálaadás, az Isten iránti várakozás, a hit légkörét az Isten iránti passzivitás, a lelki megfáradtság, a hitetlenség légköre váltja fel.* Egy képpel élve, olyanok vagyunk, mint amikor belep a hajnali pára. Létezik a sugárzó fény, süt a nap a ködön, a párán túl, de mi úgy teszünk, mintha csak a felettünk lévő köd létezne. Pedig olyan alacsonyan van ez a felhő, és olyan vékony, hogy ha együtt felemelnénk a

kezeinket, áttörhetnénk rajta. Ha elhinnénk, hogy közel vagyunk ahhoz, hogy újra ragyogjon ránk a nap, azaz ha elhinnénk, hogy Isten igenis törődik velünk, felemelnék kezeinket, azaz odafordulnánk hozzá. *Miért olyan nehéz elfogadnunk, szívünkbe zárunk, hogy Isten lát minket, azaz törődik velünk?*

1. *Alacsony önértékelés.* Ha valaki meg van arról győződve, hogy ő értéktelen, haszontalan, felesleges, nehéz elfogadnia, hogy Isten törődik vele, azaz Isten szemében értékes és fontos. Az önértékeléssel sok embernek van súlyos problémája, amely ugyanúgy megmutatkozhat alapvető bizonytalanságban, örökös bűntudatban, vagy a szeretet elutasításában, mint büszkeségben, felfuvalkodottságban, magamutogatásban. Isten lát, mégha más nem is vesz észre (úgy látod), Isten törődik veled, mégha - úgy érzed - méltatlan is vagy erre. (Hágár feltételezhető érzelmei: elutasítottság, elvetettség, kívülállás - idegen rabszolga!)
2. *Engedetlenség, Isten elleni lázadás.* Ha valaki tudatosan engedetlen Istennel szemben, azaz Isten akaratával ellentétes életvitelt folytat élete egy területén, vagy egy döntésében lázad ellene, szintén úgy érzi a problémájában, hogy Isten - mivel haragszik rá - nem látja, nem törődik vele. Mivel a törődés a szeretet jele, nem tudja elfogadni, hogy Istennek gondja van rá.
3. *Hitetlenség.* Az előbbiekből is fakadhat, másból is táplálkozhat a hitetlenség, amely, ha még esetleg azt el is tudja fogadni, hogy Isten törődik mással, azt sugallja, hogy Isten tehetetlen, vagy nem akar cselekedni az ő életében.
4. *Megbotránkozás.* Az ember Istenről alkotott képét erőteljesen formálják az általa ismert hívő emberek. Ha részükről nem tapasztal figyelmet, sőt, elutasításban, megszégyenítésben van része, akkor nehéz hinnie az "ő Istenükben", aki látja és törődik vele. Hágárnak sem lehettek túl pozitív tapasztalatai Sára Istenével...

Éppen ezért olyan óriási jelentőségű, hogy az Úr angyala rátalált Hágárra. Törődik vele, számít neki az elnyomott menekült. Ez Hágár nemvárt, meglepő, mindent átforgató, megújító, mindent új fénybe állító tapasztalata, amelyből élete legdöntőbb hitvallása fakad majd.

II. Hágár hitvallása

Az Úrral való találkozás végén Hágár tapasztalatát egy hitvallásban foglalja össze: *"Te vagy a látás Istene. ... Én is láthattam itt, aki engem látott."* Ez a történet csúcspontja: az elkergetett, idegen rabszolga megvallja, hogy ebben a találkozásban Isten látta őt, így törődött vele, sőt, ő maga is látta Istent. Az eredeti szöveg jelentésében ez a meglepetés felkiáltása. Ott, ahol ő nem várta, hogy Isten látná, Isten megjelent. Olyan ez, mint a 139. zsoltár hitvallása:

"Hová menjek lelked elől, orcád elől hová fussak?"

Ha a mennybe szállnék fel, ott vagy, ha a holtak hazájában feküdnék le, te ott is ott vagy.

Ha a hajnal szárnyaira kelnék, és a tenger túlsó végén lagnék,

kezed ott is elérne, jobbod megragadna engem." (v.7-10)

Hogyan jutott el Hágár erre a hitvallásra? Nem azonnal, hanem egy folyamat részeként.

Az Úr angyala talált rá a forrásnál. Ez a kifejezés szó szerint *Isten követét* jelenti.

Bibliamagyarázók egy része egyetért abban, hogy ez a kifejezés nem másra, mint magára az Úrra vonatkozik, aki emberi formában jelenik meg, hogy a szabadulás üzenetét hozza (Wenham, 9). Ez arra enged bennünket következtetni, hogy Hágár nem azonnal ismerte fel, hogy kivel áll szemben, hiszen látszólag egy férfi elegyedett vele beszélgetésbe a kútnál.

"Hágár, Száraj szolgálója! Honnan jössz, és hová mész?" Két dolgot kell megjegyezni ezen a ponton. Az első, hogy az Úr, aki lát, néven nevezi Hágárt. Nyilvánvaló, hogy ez a meglepetés erejével éri az asszonyt. Honnan tudja, hogy ki ő? A másik, hogy ha a kérdező ismeri az asszony nevét, miért érdeklik arról, hogy honnan hová tart az asszony? Erre a kérdésre csak azt válaszolhatjuk, hogy a szerepe a kapcsolat felvétele, és egy parancs, majd egy ígéret bevezetése. A

parancs: *"Térj vissza úrnődhöz, és alázkodj meg előtte."* Az ígéret: *"Nagyon megsokasítom a te utódaidat, annyira, hogy meg sem lehet őket számolni."* Míg a "honnan jössz, hová mégy?" kérdést bárki felteheti, ezt a parancsot és ezt az ígéretet csak isteni tekintély mondhatja. Azt tapasztalja, hogy az Úr bevonja őt is az Ábrahámnak adott ígéretbe: nagy néppé teszi utódját, Izmaelt. Ebben fedezi fel Hágár, hogy ki áll előtte, ki látja őt és nyomorúságát, valamint ebben látja meg az Urat.

Hol láthatjuk meg mi azt, aki minket lát?

Jézus találkozása a samáriai asszonnyal több ponton párhuzamba állítható az Úr angyala és Hágár találkozásával. Mind a kettő egy kútnál játszódik, mindkét esetben meggyötört asszonyról van szó, aki nem zsidó, azaz idegen, egyik történetben sem derül ki azonnal, hogy ki a beszélgetést hétköznapi témával kezdeményező férfi. Az Úr mindkét történetben "lát", és ezzel meglepetést okoz: Jézus Krisztus tudja, hogy az asszonynak őt férje volt, és akivel együtt él, az nem férje. A meglepetést végül felismerés követi: nemcsak Hágár mondja ki, hogy az Urat látta, hanem a samáriai asszony is felismeri, hogy Jézus az Isten Fia.

Hol ismerjük fel, hogy Isten lát minket? Jézus Krisztusban, aki által közénk jött, akiben átélte mindazt a nyomorúságot, amit mi is átélünk. Hogyne látna, és hogyne törődne, hiszen éppen ezért lett Isten emberré! A Názáreti Jézusban ismerhetjük fel, hogy Isten lát, ismer minket, és törődik velünk. És hol látjuk meg Istent, aki lát minket? Hol találkozunk a látás Istenével? Ugyancsak Jézus Krisztusban, aki azt mondta, hogy *"Aki engem lát, látja az Atyát."* (Jn.14.9) Mivel Isten benne tette önmagát megismerhetővé, ezért ahhoz, hogy szívünk mélyén meggyőződhesünk arról, hogy ő szeret minket és törődik velünk, Jézus Krisztusra van szükségünk, az ő elfogadására, a vele való találkozásra. Ő szeretné a mai napon is kijelenteni magát nekünk!

III. Hágár visszatérése

Olvastuk az Úr kemény parancsát, amelyben Hágárt visszaküldi úrnőjéhez, valamint felszólítja arra, hogy alázza meg magát Sára keze alatt. Így kell Hágárnak visszatérnie Ábrahámhoz és Sarához. Az elnyomás, a szenvedése nem változik meg, Hágárnak hordoznia kell a terheket, megaláztatva magát úrnője előtt. Ugyanakkor egy másik Hágár tér vissza, az, aki látta az Urat, a látás Istenét. A hitvallás vele marad, és ez folytonosan erősíti a szolgálót. De Hágár még ennél is többet kap.

A történet azzal végződik, hogy Hágár fiút szül, akit Ábrahám az Úr kijelentése szerint Izmaelnek nevez el, és akit saját fiaként fogad el. Azzal, hogy fiát Izmaelnek nevezi, elismeri, hogy Hágár, a szolgáló, látta az Urat. Ebben is megmutatkozik, hogy Isten, aki látta Hágár nyomorúságát, vele van, látta az elnyomott nyomorúságát és igazolta őt.

Ma a látás Istene szólt hozzánk és állt elénk. Az, aki tudja, ismeri a helyzetet, amiben vagy, és aki törődik veled. Az, akit te magad is megláthatsz, Jézus Krisztusban, a kereszten, ahol hordoz minden nyomorúságot. Nincs olyan szenvedés, nyomorúság, probléma, vagy gond, aminek súlyát ne vette volna magára az ő szenvedésében. *"...a mi betegségeinket viselte, a mi fájdalmainkat hordozta"* (Ézs.53.4). Tekintsél órá, és vele, a látás Istenével térj vissza abba a helyzetbe, ahol nehézséged hordozod. Fogadd be őt bajodba azzal, hogy kimondod: köszönöm Uram, hogy látsz és törödsz velem, és köszönöm, hogy én is megláthatlak téged. Térj vissza abba, amiből menekülsz, de ne úgy, ahogy magad mögött hagytad. Az Úr azt ígéri neked: *"Tanácsot adok, rajtad lesz a szemem"* (Zsolt. 32.8). Te pedig válaszold: *"Szemem állandóan az Úrra néz, mert ő szabadítja ki lábamat a csapdából."* (Zsolt. 25.15). Ámen!